

Mniszków, dnia 01.03.2023 r.

Sprawozdanie **z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2022**

Rodzina stanowi integralny i niezmiernie ważny element każdego społeczeństwa. Zmieniające się warunki społeczno-ekonomiczne wywierają silny wpływ na zmianę jej funkcjonowania i na dominujące wartości. Wszystkie gwałtowne zmiany wywierają częściej niekorzystny wpływ na rodzinę. Jeśli funkcjonowanie rodzin, ich kondycja ekonomiczna i społeczna pogarsza się, odbija się to ujemnie na funkcjonowaniu i losach zarówno poszczególnych rodzin jak i lokalnego społeczeństwa. Dlatego w interesie gminy leży tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju i życia rodziny. Rodziny w swym społecznym i psychospołecznym funkcjonowaniu nie zastąpi żadna instytucja. Dlatego czymś naturalnym jest potrzeba ochrony i wspierania rodzin, które znalazły się w kryzysie czy to ekonomicznym czy też społecznym.

Zgodnie z artykułem 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j.: Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Ustawa kształtuje sferę działań państwa wobec rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, które skutkują zagrożeniem lub umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Podstawowym narzędziem działania systemu wspierania rodziny jest praca z rodziną. Jest ona ważna od momentu przeżywania przez rodzinę pierwszych trudności oraz niezbędna wówczas, gdy w rodzinie ma miejsce kryzys zagrażający dobru dziecka. Rodzina w wyniku podjętej z nią pracy powinna osiągnąć zdolność prawidłowego funkcjonowania na tyle, aby bezpieczeństwo dzieci nie było zagrożone.

Do zadań własnych gminy z zakresu wspierania rodziny należą:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz kosztów związanych z udzielaniem pomocy rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych, ponoszonych przez rodziny wspierające;

- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Gminny program wspierania rodziny został uchwalony Uchwałą Nr XLVII/265/22 Rady Gminy Mniszków z dnia 27 maja 2022 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Mniszków na lata 2022-2024.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Wspieranie rodziny jest prowadzone za zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- 2) terapii i mediacji;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.

Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Praca z rodziną prowadzona jest głównie w formie usług asystenta rodziny, który może zostać przydzielony rodzinie przeżywającej problemy opiekuńczo-wychowawcze na wniosek pracownika socjalnego lub na mocy decyzji sądu rodzinnego. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;

- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- 15) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 16) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny kierownikowi jednostki organizacyjnej gminy, która organizuje pracę z rodziną;
- 17) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 18) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 19) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 20) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą oraz innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

W roku 2022 opieką asystenta rodziny objęto 4 rodziny. Na realizację zadania otrzymano środki Funduszu Pracy w wysokości 750,00 zł na dofinansowanie dodatku do wynagrodzenia asystentów rodziny w ramach „Programu asystent rodziny na rok 2022”. Wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi asystenta rodziny finansowane z budżetu gminy – kwota 11.382,27 zł.

Wśród wielostronnych negatywnych przejawów zachowań członków rodziny, a szczególnie rodziców z rodziny dysfunkcyjnej należy wymienić między innymi zakłócenie stosunków uczuciowych lub nawet zerwanie więzi emocjonalnych, nerwową, traumatyczną atmosferę domową, konflikty rodzinne, agresję i przemoc w środowisku rodzinnym. Pracownicy socjalni w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych borykających się z różnymi problemami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowane działania.

Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej obejmowane są różnymi formami wsparcia finansowego zarówno w ramach ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o systemie oświaty.

Rodziny z dziećmi korzystały w roku 2022 z następujących form wsparcia:

- 1) zasiłki okresowe przyznano 2 rodzinom, wypłacono kwotę 2.712,00 zł;
- 2) zasiłki celowe przyznano 11 rodzinom, wypłacono kwotę 15.900,00 zł;
- 3) realizowany był wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”, z którego korzystały dzieci z rodzin spełniających jego wymogi. Rzeczywista liczba osób objętych Programem – 78 osób, liczba osób korzystających z posiłku – 30, liczba dzieci korzystających z posiłku do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej – 5, uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej – 24.

Koszt Programu wyniósł 45.654,50 zł. Gmina otrzymała dotację z rezerwy celowej w wysokości 34.178,00 zł, środki na realizację Programu w ramach zadań własnych gminy – 11.476,50 zł;

- 4) na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny 56 rodzin wielodzietnych otrzymało Karty Dużej Rodziny;
- 5) zasiłki rodzinne wraz z dodatkami otrzymało 297 osób, wypłacono 6022 świadczenia na kwotę 657.775,72 zł;
- 6) jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka przyznano 35 osobom, wypłacono 35 świadczeń na kwotę 35.000,00 zł;
- 7) świadczenie rodzicielskie otrzymało 14 osób, wypłacono 90 świadczeń na kwotę 82.198,00 zł;
- 8) świadczenie pielęgnacyjne otrzymało 21 osób, wypłacono 244 świadczenia na kwotę 510.679,00 zł;
- 9) opłacono składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne na kwotę 84.580,54 zł;
- 10) świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznano 15 osobom uprawnionym, wypłacono 221 świadczeń na kwotę 97.980,30 zł;
- 11) świadczenie wychowawcze otrzymało 551 rodzin, wypłacono 4.739 świadczeń 950 osobom uprawnionym na kwotę 2.365.646,70 zł;
- 12) stypendia szkolne otrzymało 12 uczniów, wypłacono kwotę 12.276,00 zł;
- 13) finansowanie zadań dla obywateli Ukrainy – zapewnienie posiłku dla dzieci i młodzieży – kwota 444,50 zł;
- 14) finansowanie świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy – kwota 14.430,10 zł.

Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny zostały uwzględnione w planie budżetowym na rok 2023. Planuje się utrzymanie zatrudnienia asystenta rodziny, co pozwoli na skuteczną pracę z rodziną.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów, konieczne jest dalsze współdziałanie osób, instytucji i organizacji działających na rzecz rodziny, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie. Osiągnięcie przez rodzinę stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci jest celem, którego osiągnięcie daje największą satysfakcję.